

Pedagogisk personal (lärarregistret)

2013

UF0113

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde	2
A.3	SOS-klassificering	2
A.4	Statistikansvarig	2
A.5	Statistikproducent	2
A.6	Uppgiftsskyldighet	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik	3
A.11	Statistikanvändning	4
A.12	Uppläggning och genomförande	4
A.13	Internationell rapportering	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B	Kvalitetsdeklaration	5
B.0	Inledning	5
B.1	Innehåll	5
1.1	Statistiska målstorheter	5
1.1.1	Objekt och population	5
1.1.2	Variabler	6
1.1.3	Statistiska mått	6
1.1.4	Redovisningsgrupper	6
1.1.5	Referenstider	6
1.2.	Fullständighet	7
B.2	Tillförlitlighet	7
2.1	Tillförlitlighet totalt	7
2.2	Osäkerhetskällor	7
2.2.1	Urval	7
2.2.2	Ramtäckning	7
2.2.3	Mätning	8
2.2.4	Svarsbortfall	8
2.2.5	Bearbetning	9
2.2.6	Modellantaganden	9
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	9

<i>B.3</i>	<i>Aktualitet</i>	9
3.1	Frekvens	9
3.2	Framställningstid	9
3.3	Punktlighet	10
<i>B.4</i>	<i>Jämförbarhet och sam användbarhet</i>	10
4.1	Jämförbarhet över tiden	10
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	10
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	10
<i>B.5</i>	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	11
5.1	Spridningsformer	11
5.2	Presentation	11
5.3	Dokumentation	11
5.4	Tillgång till primärmaterial	11
5.5	Upplysningstjänster	11

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Skolväsende och barnomsorg

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS): Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Skolverket
Postadress: 106 20 Stockholm
Besöksadress: Fleminggatan 14
Kontaktperson: Christina Sandström
Telefon: 08-527 332 00
Telefax: 08-24 44 20
E-post: fornamn.efternamn@skolverket.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Robert Hansson
Telefon: 019-17 65 23
Telefax: --
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Skolhuvudmän har skyldighet att lämna uppgifter enligt Skolverkets föreskrifter SKOLFS 2011:142, senaste ändring 2012:91.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Bevarandebehovet kan för närvarande inte bedömas och är under utredning.

A.9 EU-reglering

Statistiken berörs inte av någon EU-reglering.

A.10 Syfte och historik

Uppgifterna som samlas in i denna undersökning utgör en del av Skolverkets nationella uppföljningssystem för skelsektorn. Syftet med uppföljningssystemet är att ge en samlad bild av skolans verksamhet och vara underlag för uppföljning och utvärdering på nationell och lokal nivå.

Uppgifter om pedagogisk personal har samlats in årligen sedan slutet av 70-talet. Sedan dess har det skett vissa förändringar i insamlingen som exempelvis har berört vilka variabler som samlas in, vilka skolformer som har ingått i insamlingen eller hur insamlingen har genomförts.

I årets undersökning (avseende 15:e oktober 2013) genomfördes omfattande förändringar i insamlingen. Variabeln befattningskod som avsåg personens huvudsakliga befattning togs bort ur insamlingen, och ersattes av ett antal nya variabler som används för att specificera vilken typ av tjänst som personen har. Tidigare härleddes vilken typ av tjänst som rapporteringen avsåg (exempelvis lärare eller annan pedagogisk personal) utifrån vilken befattningskod som angetts. I år har insamlingen förändrats så att alla typer av tjänster har en egen variabel/kolumn i insamlingen.

En annan större förändring var att lärartjänster i år behövde ange omfattning per angivet undervisningsämne, lärare som angav fler än 5 undervisningsämnen var dock undantagna denna redovisning. Ytterligare en förändring var att uppgifterna i år samlades in via en gemensam Excel-mall som användes av alla skolformer, då respektive skolform tidigare år haft sin egen Excel-mall (förutom Specialskolan som även i år hade en egen Excel-mall).

A.11 Statistikanvändning

Statistiken över pedagogisk personal används av Skolverket, Utbildningsdepartementet och Specialpedagogiska skolmyndigheten. Därutöver används uppgifterna av skolenheter, kommuner, företag, forskare och massmedia.

A.12 Uppläggning och genomförande

Undersökningen genomförs årligen. Referensperiod är den vecka där 15:e oktober infaller. Insamlingen görs för uppgifter om lärare, skolledare, yrkes- och studievägledare och övrig pedagogisk personal. Uppgifterna samlas in på individnivå för de skolenheter eller centrala uppgiftslämnare där den pedagogiska personalen är verksam. Uppgifter om skolenheter och centrala uppgiftslämnare hämtas från SCB:s skolenhetsregister.

Insamlingen genomförs genom att SCB skickar ut ett informationsbrev (s.k. missiv) och inloggningsuppgifter till berörda uppgiftslämnare (aktiva skolenheter och centrala uppgiftslämnare) i början av oktober. Med hjälp av dessa skickar sedan uppgiftslämnarna in efterfrågade uppgifter via SCB:s webbplats i form av en ifylld Excel-mall eller en textfil. Majoriteten av uppgiftslämnarna använder sig av Excel-mallen för att lämna in uppgifter. Utsändnings- och insamlingsarbetet samordnas med elevstatistik i motsvarande skolformer. Påminnelser skickas ut till dem som inte lämnar in uppgifter i tid och återkontakter tas med uppgiftslämnare i de fall kompletteringar behöver göras under hösten och vintern.

När insamling och granskning är klar sammanställs uppgifterna till ett register, som utgör grund för statistiken. När statistiksammanställningen är granskad och klar publiceras statistiken på Skolverkets webbplats, www.skolverket.se.

A.13 Internationell rapportering

Uppgifter från insamlingen rapporteras bl. a. till OECD och Eurostat. Statistiken ingår även i Nordisk statistisk årsbok.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Insamlingen kommer att ses över och utvärderas under våren, men inga konkreta förändringar är beslutade i nuläget.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

SCB deklarerar kvaliteten i statistiken enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

- (1) **Innehåll**, som framför allt gäller statistikens målstorheter.
- (2) **Tillförlitlighet**, som avser osäkerhetskällor och hur dessa påverkar statistiken.
- (3) **Aktualitet**, som omfattar tidsaspekter som spelar roll för hur väl statistiken beskriver nuläget.
- (4) **Jämförbarhet och sam användbarhet**, som avser möjligheter till jämförelser, över tiden och mellan grupper, samt till att använda statistiken tillsammans med annan statistik.
- (5) **Tillgänglighet och förståelighet**, som avser statistikens fysiska tillgänglighet och dess förståelighet.

För mer information om kvalitetsbegreppet för officiell statistik och en mer detaljerad redovisning av innebörden i de fem huvudkomponenterna, se rapporten *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik (MIS2001:1)* i serien *Meddelande i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik*. Publikationen finns på SCB:s webbplats.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Insamlingsobjekten i undersökningen är aktiva skolenheter och centrala uppgiftslämnare på kommunal nivå som är verksamma inom skolformerna grundskola, förskoleklass, fritidshem, öppen fritidsverksamhet, gymnasieskola, grundsärskola, gymnasiesärskola, komvux, särsvux och svenska för invandrare. Uppgifter om dessa enheter hämtas från SCB:s skolenhetsregister

Populationen utgörs av samtliga tjänster för pedagogisk personal som är verksamma inom ovanstående skolformer. Populationen omfattar alltså inte t.ex. administrativ personal eller fastighetsskötsel.

Varje *tjänst* utgör ett målobjekt. En *individ* kan vara verksam i flera olika skolenheter eller skolformer och även ha flera olika typer av tjänst (exempelvis vara verksam som både skolledare och lärare) och representerar i sådana fall flera olika objekt.

1.1.2 Variabler

Variabler som redovisas i statistiken är:

- Typ av tjänst (lärare, rektor, övrig skolledare, speciallärare, specialpedagog, yrkes- och studievägledare eller övrig pedagogisk personal)
- Tjänstgörande personer
- Tjänstgörande omräknat till heltidstjänster
- Anställningsform (tillsvidareanställning eller tidsbegränsad anställning)
- Undervisningsämne (för samtliga skolformer förutom SFI)
- Tjänstledighet
- Tjänstgöringsgrad
- Utbildningsanordnare (för Komvux och SFI)

I registret finns även uppgifter om skolenhet, personnummer, kön, ålder, högsta utbildningsnivå, antal år personen funnits som lärare i registret, tjänstgöringsomfattning, undervisning i modersmål samt anställningslag (tillsvidareanställning eller tidsbegränsad anställning).

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken redovisas i antal, andelar, medelvärden och spridningsmått.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas efter följande grupper:

- Län
- Kommun
- Huvudman
- Skolform
- Skolenhet
- Kön
- Utländsk bakgrund
- Typ av tjänst
- Anställningsform
- Pedagogisk högskoleexamen

1.1.5 Referenstider

Referensperioden för objekt och insamlingsvariabler är den vecka där 15:e oktober infaller 2013.

Referensperiod för variabler hämtade från *Utbildningsregistret* är vårterminen 2012.

Referensperiod för variabler hämtade från *Registret över totalbefolkningen* (RTB) är 30 november.

1.2. Fullständighet

Pedagogisk personal verksam i skolformerna Förskola, Pedagogisk omsorg och Öppen förskola samlas inte in i insamlingen till undersökningen om Pedagogisk personal. Dessa samlas istället in på kommunal grupp nivå i insamlingen för *Förskola och annan pedagogisk verksamhet*.

För de övriga skolformerna som Skolverket har ansvar för, och som ingår i insamlingen, anses registret över Pedagogisk personal ge en god bild av den pedagogiska personalen. Undersökningen samlar dock bara in uppgifter om pedagogisk personal, varför övrig personal verksam i anknytning till skolenheten (exempelvis vaktmästare, elevhälsa eller måltidspersonal) inte är medräknade.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken över pedagogisk personal är totalräknad, vilket innebär att urvalsfel inte förekommer. Vid årets undersökning rapporterade inte alla skolenheter in pedagogisk personal, vilket innebär att det förekommer svarsbortfall.

I den officiella statistiken redovisas bara uppgifter ner på kommunnivå och då håller statistiken god kvalitet. På skolenhetsnivå kan statistiken ibland ha brister, eftersom det inte alltid går att matcha antalet pedagogisk personal med antalet elever. På vissa skolenheter saknas det rapporterade elever och tvärtom. Det beror ofta på att eleverna eller personalen redovisats på en annan skolenhet.

För att framställa det färdiga registret genomförs en del samkörningar med andra register för att framställa vissa variabler. Vid samkörningar beror statistikens kvalitet även på det andra registret. *Registret över pedagogisk personal* samkörs med *Registret över totalbefolkningen (RTB)*, *Registret över befolkningens utbildning (UREG)*, samt SCB:s *Universitets och högskoleregister* för att ta fram vissa bakgrundsvariabler. Det är t.ex. uppgift om huruvida personalen har tagit ut en pedagogisk högskoleexamen. RTB håller hög kvalitet för samtliga folkbokförda personer medan UREG har visst partiellt bortfall för den utrikes födda befolkningen.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Statistiken är totalräknad och därmed inte påverkad av urvalsfel.

2.2.2 Ramtäckning

SCB:s skolenhetsregister används för att nå ut till insamlingsobjekten (aktiva skolenheter och centrala uppgiftslämnare på kommunal nivå). Skolenhetsregisteret anses ha god täckningsgrad och uppdateras kontinuerligt allt eftersom undersökningen pågår. Ramtäckningen anses därför vara fullständig eftersom alla aktuella insamlingsobjekt sammanfaller med målobjekten.

2.2.3 Mätning

Uppgiftsinsamlingen genomförs främst via Excel-blanketter som tillgängliggörs via SCB:s insamlingssida på internet och som fylls i av uppgiftslämnare. De mätproblem som uppstår i undersökningen består huvudsakligen i att uppgiftslämnarna feltolkar instruktioner och definitioner vilket gör att samma typ av personal kan rapporteras på olika sätt av olika uppgiftslämnare. Registreringsfel i form av ogiltiga värden eller partiellt bortfall förhindras till stor del genom tvingande kontroller i samband med insamlingen av uppgifter.

Förändringarna i årets insamling (se avsnitt *A.10 Syfte och historik*) har medfört att flera mått räknas fram på annat sätt än tidigare. Om en person räknades som lärare eller annan pedagogisk personal avgjordes exempelvis tidigare år av vilken befattningskod som personen rapporterades på, medan det i år fanns en variabel/kategori att ange för respektive typ av tjänst. Tidigare har det också varit ett problem att lärare felaktigt rapporterats som annan pedagogisk personal och därmed inte räknats med i statistiken över antal lärare. Det är därför möjligt att en person med oförändrad typ av tjänst räknas olika eftersom personen rapporterats på olika sätt. Insamlingen anses dock ha blivit tydligare och enklare i och med årets förändringar, där det framgår tydligare än tidigare hur olika typer av personal ska redovisas. Det är därför att anta att mätfel på grund av felaktig rapportering är mindre i år än tidigare årgångar.

2.2.4 Svarsbortfall

Svarsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värde på en eller flera variabler i en undersökning inte kan hämtas in. Saknas alla värden för ett undersökningsobjekt är det frågan om *objektsbortfall*; saknas endast vissa värden handlar det om *partiellt bortfall*.

Objektsbortfall förekommer eftersom uppgiftslämnare inte lämnar in uppgifter om alla tjänster. Det finns ingen uppskattning av det totala objektsbortfallet men i årets undersökning (2013) är det ett 60-tal skolenheter fördelade på olika skolformer som trots påminnelser och uppgiftslämnarplikt inte har lämnat några uppgifter alls. I årets insamling är det färre skolenheter än tidigare som helt uteblivit med uppgifter, varför objektsbortfallet anses vara mindre i år än i tidigare årgångar.

Den exakta omfattningen av objektsbortfallet är svårt att beräkna, och det enda material som går att samgranska emot är föregående års register, där man granskar om antalet pedagogisk personal förändrats i stor utsträckning mellan åren. Det totala objektsbortfallet är ändå litet och anses inte påverka undersökningens tillförlitlighet på nationell nivå. Statistiken kan dock bli skev för enstaka kommuner eller skolformer med få innevarande lärare eller med stort objektsbortfall.

Partiellt bortfall till följd av att uppgiftslämnarna vid inläsningen inte angett ett värde på en eller flera variabler stoppas i möjligast mån genom tvingande kontroller som finns inbyggda i insamlingssystemet. Det finns dock uppgifter

som inte behöver fyllas i där det förekommer partiellt bortfall, exempelvis vilka undervisningsämnen en lärare har. Partiellt bortfall förekommer också i de fall där matchning mot till exempel RTB eller Utbildningsregistret inte ger någon träff.

Partiellt bortfall är i de flesta fall mycket svårt att uppskatta eller mäta; exempelvis finns det inget sätt att granska eller kontrollera att en lärare har fyllt i alla sina undervisningsämnen, förutom att jämföra mot föregående års register. Det partiella bortfallet bedöms dock, liksom objektsbortfallet, vara tämligen litet och anses inte påverka statistiken på nationell nivå.

2.2.5 *Bearbetning*

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när man bearbetar det insamlade materialet, manuellt eller maskinellt. De bearbetningar som görs är bland annat granskning och upprättning, matchning mot andra register, härledningar och aggregeringar och olika typer av beräkningar för att skapa presentationstabeller.

Risken för att bearbetningsfel som beror på den ”mänskliga faktorn”, t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel eller systemfel, kan inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minimera riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den ”mänskliga faktorn”, både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

För årets undersökning finns inga kända fel från bearbetningsfasen. Resultaten har kontrollerats och rättats upp under arbetets gång.

2.2.6 *Modellantaganden*

Inga andra modellantaganden görs än den metodik som redovisas ovan.

2.3 **Redovisning av osäkerhetsmått**

Osäkerhetsmått i vanlig mening i form av konfidensintervall beräknas inte eftersom det är en totalräknad studie. Inte heller några andra osäkerhetsmått beräknas.

B.3 **Aktualitet**

3.1 **Frekvens**

Såväl uppgiftsinsamling som publicering sker en gång per läsår.

3.2 **Framställningstid**

Framställningstiden, mätt från referenstid till publicering, är cirka 6 månader.

3.3 Punktlighet

Publicering var ursprungligen planerad till den 3:e april, men flyttades under våren 2014 fram till den 10:e april för att möjliggöra mer omfattande granskning av statistiken innan publicering.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Genom åren har undersökningen ändrats ett antal gånger, med förändrade insamlingsmetoder, förändringar av insamlingsvariabler eller att nya skolformer tagits med i undersökningen. Exempelvis genomfördes en större förändring av insamlingen år 1999, med nya mått och insamlingsvariabler. Vid 2011 års insamling började uppgift om *lärares undervisningsämnen* samlas in, och fr.o.m. år 2010 samlas uppgifter om *personal i öppen fritidsverksamhet* in.

Årets (2013) omfattande förändringar påverkar till viss del jämförbarheten, då måtten över *antal lärare*, *skolledare* och *annan pedagogisk personal* räknas fram på olika sätt. Tidigare år har de beräknats baserat på vilken *befattningskod* som personen rapporterats med, medan de i år har fått ange *typ av tjänst* utifrån ett antal olika variabler. Det kan därför bli avvikelser jämfört med tidigare år i och med att samma personal redovisats annorlunda i och med tydligare insamling. Kategorin *annan pedagogisk personal* är den tjänstekategori som förändrats mest och omfattar i år summan av ett flertal olika tjänster som tidigare särskildes med befattningskod, där en delmängd av dessa (barnskötare) räknades bort från det publicerade måttet. Måttet för *annan pedagogisk personal* omfattar därför en större grupp nu än det gjorde tidigare.

Viss försiktighet måste därför antas då man gör jämförelser över tiden, då insamlingsmetodik, beräkningar och kategoriseringar kan ha förändrats under årens lopp.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Statistiken samlas in på samma sätt med samma metodik och med samma definitioner för alla redovisningsgrupper, men samtidigt finns det ofrånkomligen bakomliggande skillnader inom grupperna man bör ta hänsyn till. På kommunnivå kan det exempelvis vara stor skillnad mellan olika kommuner i fråga om befolkningstäthet, geografiskt läge osv. Man bör därför vara försiktig med att jämföra exempelvis glesbygdskommuner med storstadskommuner. Motsvarande gäller även för län. Övriga redovisningsgrupper är jämförbara.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

Eftersom statistiken om pedagogisk personal redovisas på t.ex. kommunnivå, finns stor möjlighet att sammanvända statistiken, t.ex. med annan statistik inom Skolverkets nationella uppföljningssystem. Den kan t.ex. användas tillsammans med elevstatistik från andra undersökningar för att beräkna lärartäthet.

De register som ligger till grund för statistiken kan även samköras med andra register för att skapa ny statistik, då registren avseende pedagogisk personal innehåller personnummer.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras på skolverkets webbplats www.skolverket.se. Statistik publiceras också i Skolverkets olika publikationsserier, t.ex. ”Barn, elever, personal och utbildningsresultat – jämförelsetal för skolhuvudmän”.

Statistik finns även publicerad i ”Statistisk Årsbok” och ”Utbildningsstatistisk Årsbok” som båda utges av SCB.

5.2 Presentation

Statistiken presenteras som Excel-tabeller med flikar innehållande information och definitioner. Statistiken finns också tillgänglig i Skolverkets webbdatabas SIRIS, <http://siris.skolverket.se>, där egna uttag kan göras utifrån ett antal tillgängliga variabler.

5.3 Dokumentation

Statistikens kvalitet beskrivs i innevarande dokument, Beskrivning av statistiken (BaS). I övrigt finns ingen aktuell dokumentation publicerad och tillgänglig.

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB utför på beställning specialbearbetningar av primärmaterial.

5.5 Upplysningstjänster

För ytterligare upplysningar om statistiken, kontakta Skolverket på telefon 08-52 73 32 00 vx, skolverket@skolverket.se.

För information om specialbearbetningar av primärmaterial kontakta Statistiska centralbyrån: Robert Hansson, tfn 019-17 65 23, fornamn.efternamn@scb.se